

1802 Diverse personligheter

La oss først se på et par av de som har bodd på Hus i Lånke. En av de var John Ingvaldsen, født på Brende i Meråker i september 1757. Prosten Johan Støren ansatte Ingvaldsen som lærer i Stjørdal i 1787. I 1802 var han kirkesanger i Lånke kirke. Det ble fortalt at kirkesangeren hadde så sterk en sangrøst, at ved begravelser på Lånke kirkegård kunne en høre ham helt til Skatval kirke.

En annen som bebodde Hus hadde også sterk røst. Det var Peder Dahl, født i april 1762. Han var sersjant ved Merakerske skiløperkompani. Denne Dahl var en ivrig revejeger. Reven tok han i glefse eller saks. Det er fortalt at Dahl var så hjerteløs at han flådde revene levende. Skrikene fra de stakkars dyrene kunne en høre på lang avstand. Det er og fortalt at da Dahl lå dødssyk, skrek han slik at folk syntes det liknet skriket fra revene han hadde flådd.

På plassen Fjæren under Bjerkan bodde det i 1820-årene en fisker som kom flyttende til Stjørdal fra Hitra. Det var Bertel Andreas Pedersen Fjæren, bedre kjent som Bertil Fjurrun. Han var en original. Drev litt med smughandel med brennevin. Men for det meste livnærte han seg og sin familie med fiske. Det var ikke uvanlig å se han om søndagsmorgen, pussa og pynta til kirkegang, med båten sin utenfor Langøra der han lå og slet inn hyslina. Bertil mistet sin sønn, Torstein, som druknet i Stjørdalsfjorden sammen med Peter Jonassen Schødt i september 1869.

I 1666 møter vi en tjener på Øyan med det bibelske navnet David. Senere overtok han Frøian gård. Dette er David Andersen, født i 1633. Ved folketellingen det året var han den eneste i Stjørdalsdalføret som hadde dette bibelske navnet. I følge tradisjonsfortellingen heter det seg at en har grunn til å tro at residerende kapellan David Petræus, som var kapellan i Stjørdal fra 1588 til 1600, har hatt en viss innflytelse på en kvinne her i dalføret. Da hun ble mor – ga hun sin førstefødte sønn presten sitt navn.

Dersom vi holder oss på Frøian gård møter vi noen generasjoner senere John og Gjertrud Frøyum. Dette ekteparet fikk mellom 1783 og 1790 fire barn – en ikke uvanlig og merkverdig hendelse. Men det som var uvanlig – selv på den tiden – var at tre av disse var døvstumme. Det i seg selv gjorde nok ikke livet på Frøian enklere.

Til slutt tar vi med Nils Olsen Byrø, født i Lom i Gudbrandsdalen i 1854. Han kom til Stjørdal da Meråkerbanen ble bygd og festet seg en plass på Værnesmoen. Den 29. desember 1880 gifter han seg med Ellen Johannesdatter Bakken. Først får de to barn, som begge dør som spedbarn. Deretter kommer det to til, som ble med mora over til Amerika i 1894 da de utvandret. På veien over, midt ute på Atlanterhavet, ble lille Nikolaus født. Men før alt dette skjer – har Nils Byrø reist til Amerika året før. Han utvandret under falsk navn. Han kalte seg doktor Sæther og var utstyrt slik det sømmer seg en gentleman i det øvre samfunnsjiktet. Det heter seg at ingen av naboene visste om at han skulle reise. På en måte ”stjal han seg av sted”. Ivar N. Værnesbranden har skrevet at han minnes han så ”gentlemannen” da han gikk hjemmefra med en koffert på en gammel trillebære. Husene ble revet i 1896 og plassen lagt under militært område. Må tro om ”doktoren” fikk åpne praksis i mulighetenes land ?

